

**Separarea biometrică a resturilor de porc domestic (*Sus scrofa domesticus*)
și mistreț (*Sus scrofa ferus*)
identificate în situri ale mileniilor I și II d.Hr., de pe teritoriul României**

Stanc Simina, Popovici Mariana, Bejenaru Luminița

Universitatea "Al. I. Cuza", Facultatea de Biologie, Bd. Carol I, 20A, 700505 Iași, Romania, siminams@yahoo.com,
sorexmin@yahoo.com, lumib@uaic.ro

Separarea resturilor de porc domestic (*Sus scrofa domesticus*) de cel sălbatic (*Sus scrofa ferus*) este deosebit de importantă în cadrul studiilor arheozoologice, având în vedere că în aproape toate eșantioanele faunistice se întâlnesc ambele forme, dar și destul de dificilă neexistând criterii morfologice clare pentru această discriminare. Dificultatea constă și în faptul că materialul arheozoologic este destul de fragmentat, fiind adesea din categoria deșeurilor menajere. Din aceste motive, separarea celor două forme se face în principal după criterii dimensionale și în foarte mică măsură pe baza diferențelor morfologice.

Dintre resturile craniene măsurabile, cele mai numeroase sunt fragmentele mandibulare, la nivelul cărora cel mai frecvent s-a măsurat lungimea dintelui molar 3. Pentru eșantioanele luate în studiu de către noi, limitele de variabilitate pentru lungimea celui de-al treilea molar sunt 27 mm și 36 mm pentru porcul domestic, respectiv 41 mm și 51 mm pentru mistreț.

În eșantioanele faunistice, scheletul postcranian este mai bine reprezentat decât cel cranian; seriile cele mai mari de date metrice le ofera humerusul, radiusul, tibia, coxalul, astragalul, calcaneul și metapodiile. Pentru lungimea calcaneului limitele de variabilitate sunt cuprinse între 66,5 mm și 82 mm pentru porcul domestic, respectiv 97 mm și 119 mm pentru mistreț. O diferențiere clară a formei domestice de cea sălbatică se face și la nivelul metacarpului IV, pentru care lungimea variază între 67 mm și 74 mm în cazul porcului domestic și 95 mm și 114 mm în cazul mistrețului.

Pentru unele variabile există și valori care se situează la limita de trecere de la porcul domestic la cel sălbatic și acestea ar indica un metisaj între cele două forme; în multe stațiuni porcul domestic era crescut într-o stare de semilibertate în împrejurimile așezării, ceea ce favoriza încrucișarea speciei domestice cu cea sălbatică.

Studiul a fost realizat în cadrul proiectului CNCS – UEFISCDI PN-II-RU-TE-2011-3-0146.

Biometric separation of domestic pig (*Sus scrofa domesticus*) and wild boar (*Sus scrofa ferus*) remains identified in sites of the first and second millennia AD on Romania's territory

Stanc Simina, Popovici Mariana, Bejenaru Luminița

“Al. I. Cuza” University Iasi, Faculty of Biology, Bd. Carol I 20A, 700505 Iasi, Romania, siminams@yahoo.com, sorexmin@yahoo.com, lumib@uaic.ro

Remains separation of pig (*Sus scrofa domesticus*) from wild boar (*Sus scrofa ferus*) is particularly important in archaeozoology, taking account that in almost all faunistic samples there are remains belonging to both forms, but also quite difficult because of there are not clear morphological criterias for this discrimination. Another fact which makes difficult distinction between them is that material is quite fragmented, being part of waste category. For this reasons, the two forms separation is based on dimensional criteria and very little on morphological differences.

Most numerous measurable cranial remains are mandible fragments. For this anatomical element, length of the third molar is the most common used. Our results reveal that variation limits for the length of the third molar are 27 mm - 36 mm for pig and 41 mm - 51 mm for wild boar.

In our samples, postcranial skeleton is better represented than the cranial remains. The largest metric data series are given by humerus, radius, tibia, coxal, talus, calcaneus and metapodials. The variability limits for calcaneus length are between 66.5 mm and 82 mm for pig, respectively 97 mm - 119 mm for wild boar. A clear distinction between the two forms is obvious for metacarpus IV, which length varies between 67 mm and 74 mm for the domestic pig and 95 mm and 114 mm for wild boar.

A crossbreeding between the two forms is suggested by some variables that could not clear reveal the separation limits between the two forms.

This study was supported by the Romanian research programs CNCS – UEFISCDI PN-II-RU-TE-2011-3-0146 and POSDRU/89/1.5/S/49944.